

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy hóra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

Khuen.

— márc. 24.

Ha nem is hiszünk a praedestiniációban, nem lehet elzárkoznunk annak beismerésétől, hogy a magyar válság egyes mozzanataiban mechanice meg nem mérhető, működésükre nézve szabályokba nem szorítható erők érvényesülését és ezekben a gondviselés csodálatos megnyilvánulásait kell látnunk.

Epen tegnap mutattunk rá arra, hogy akár ideális nézőpontokat, akár a praktikus élet tekinteteit vegyük irányadóul: még sem tudjuk megmagyarázni, hogy a nemzet mért vetette elhatározása erélyét, akarata teljességét legújabbban a katonai kérdés ama pontjára, mely a vezényszó magyarrá tételében csucsosodik ki.

Am ha talán érthetetlen is ez, semmi esetre sem értelmetlen. Értelmét megadja a nemzeti életössz-tőn rejtelmes és csodálatos fluctuációja, mely akárhányszor ott érzi a veszélyt, honnan az látszólag legkevésbé fenyeget, és oda fekteti ereje egész súlyát, hol a szükség legkevésbé látszik igényelni azt.

A nemzeti organizmus életössz-tőnének e rejtelmes megnyilatkozását kell látnunk most, utólag, abban az animozitásban is, amely annak idején Khuen-Héderváry gróf 1903-iki demisszióját fogadta.

Ha csak külső jelenségek után ítélünk a dolgok felett, úgy ez az animozitáció indokolatlan és megmagyarázhatatlan volt.

Hisz Khuen Héderváryt a jó szándék látszott vezérelni első küldetésekor. Amint jött, keresve-kereste az érintkezést az ellenzékkel s visszavonta az ujonclétszám felemeléséről szóló törvényjavaslatot, mely

akkor Erisz almája volt. Ez a tény nemcsak mint az osztrák katonai uralom meghátrálásának bizonyítéka esett jelentékeny súlylyal a serpenyőbe, be magával vonta Fejérváry Gézának a honvédelmi miniszteri székből távozását s ezzel a politikai életre nehezedező lidércnyomás ólomsúlyának megcsökkenését.

És mindez nem tudta a háborgó nemzeti közvéleményt kiengesztelni, de még csak arra sem volt jó, hogy a Khuen irányában valamennyire kedvezőbb vagy bár mérsékelt hangulatra indítsa.

Hiában beszélt még *Apponyi* is a Horvátországban kapott seb-kről, melyek a magyar állásme szolgálatában érték a volt bánt. Hiában hivatkozott *Thaly* Kálmán a közjogilag megtámadhatatlan tételre, mely szerint a horvát bánban nem szabad idegent látni. És hiában irta meg *Bartha* Miklós, hogy Khuen jószándékát „honorálni” kell. A nemzet közvéleménye a legnagyobb foku tartózkodással fogadta a bánt. Nem tudott egyebet látni benne grancsárnál és extazisa szabályt nem ismerő lendületével nekifeszült a miniszterelnöki bársonyszéknek, hogy az új gazdát kimozdítsa onnan.

Bevalom, hogy akkor nemcsak meglepetéssel, de a megütközés egy bizonyos nemével láttam ezt. Pedig a Khuen-Héderváry báni működése soha sem volt szememben rokonszenves. Úgy láttam, hogy az ő keze alatt a magyar állameszme egyet jelent a korrupció eszközeit meg nem vető abszolutizmussal. Már pedig a magyarság ügye a történelem tanúsága szerint mindig kontaktusban

volt s így jövőben is kell hogy legyen a szabadság ügyével.

De másfelől tudtam azt, hogy a horvátországi kormányzás rendkívüli eszközöket feltételez. Ugy hittem, hogy Khuen-Héderváry ezeket mint palleativ szükségszereket valóban a nemzeti állam érdekében vette használatba. És e mellett a különböző körülmények sajátos találkozásánál fogva őt körülvevő konzervatív színezetben sejtettem azt az ideiglenes expediensként akkor feltétlenül szükségesnek látszó egyensúlyozó erőt, mely a fellépett destruktív törekvések által megszagatott magyar közéletnek visszaadhatja a nyugalmat.

És most be kell látnom, hogy a közvélemény a Khuen-Héderváryval szemben elfoglalt álláspontját is a nemzeti organizmus életössz-tőnét juttatta kifejezésre, mert az a gyanu, a mivel a bán küldetését akkor fogadta, ma már adatokkal igazolt bizonyossággá áll szemem előtt.

Bebizonyult a Szapáry eset — utján, hogy ennek az embernek a magyar közélet porondján való megjelenése már egymagában alkalmas volt arra, hogy a korrupció elemeit a politikai morálal szemben agresszív fellépésre bátorítsa. Bebizonyult, hogy horvátországi politikája nélkülözötte a politikai őszinteséget, sőt telve volt a perfidiáig menő kétértelműséggel, mit elismert és bár nagyon mérsékelt alakban, de elítélt maga a szabad-elvű párt midőn az általa *Tomasics*ért féltelt — *Cseh* Ervint horvát miniszterül reaktiváltatta és az előbbi elejteni engedte.

Bebizonyult, hogy a magyarköz-jog követelménye iránt abszolúte

nincs érzéke és így képtelen az állami suverenitást fenyegető veszedelmek visszaszorítására.

És bebizonyult, hogy egész szereplése az intrikák, az udvari cselvetések, a perfid settenkedések szövevénye, mely hovatovább mind élesebb válaszfallá mered nemzet és király között.

De legújabbban egyéb is bebizonyult. Tegnap már jeleztük azt a felháborító tervet, melyet ez a szörnyű ember arra eszelt ki, hogy a nemzet álláspontjával ellentétbe helyezkedő uralkodó számára megkönnyítse az alkotmány szellemén elkövetett erőszak rendszerében való kormányzást s ezzel utat nyisson a Metternich-rendszer feltámadásának.

Nos hát ilyesmire nincs praecedens a világtörténetben. Mert annak lapjai ismernek ugyan árulókat, de nincs árulás, melyben ne lett volna több a felelősségérzet komoiyságából, a férfiu bátorságából s a közönséges ember egyéni tisztességéből mint a felség személye körüli miniszter ideájában.

De nincs miért történelmi analógiákat keresnünk. Szabadságharcunk történelme ismeri a Latour gróf alakját. Sokan valami Latourcopiát látnak *Khuen-Héderváryban*. De hisz minden cópia hibás. Ne féljen hát Khuen-Héderváry, mert nem jut a Latour sorsára.

A pszichiatrika nem csak elmés, de praktikus tudomány is. Jó arra, hogy általa meneküljenek súlyosabb következmények elől a nagy gonosztevők. Khuen-Héderváry is megnyugodhatik abban, hogy Kraft Ebing gráci szanatoriumában megvan még számára az a hely, melyen át néhány év előtt az állam-

A „NAPLÓ” tárcája.

Az új beteg.

Irtá: Charlotte Knoeckel.

— Csak nem komoly a baj, doktor ur?

S a harminc néhány éves, lesóványodott ember, tágra nyílt szemekkel nézett az orvosra.

— Isten ments! De maga mondja, hogy itt nem részesül elegendő gondozásban.

— Igen. Az asszonynak dolgoznia kell. A gyerekeknek is.

Az ember felsőhajtott. Szájszögletei mellett elhuzódó ráncai mélyebben ásódtak arcába.

— Nohát akkor be a kórházba.

S lesóványodott kezeivel gyöngéden végigsimogatta az ágytakarót.

— De mikor? Mikor jön értem?

— Talán ma már beakar menni?

— Nem bánom. Ha már ugyanis muszáj, akkor mentől előbb. Nehéz ebben a szűk szobában feküdni. Hogy nézzem, mint gyötri magát az asszony. Sem éjjel, sem nappal nincs nyugalma. Hej, ha én még egyszer dolgozhatnám!

S összeszorított öklei bágyadtan hanyatlottak le az ágyra.

Az asszony jött be a szobába, föltűrt ujjakkal, kilátszó nyakkal, melyen a bőr olyan ráncos volt, mint a vénasszonyokon. Amellett az asszonynak oly é et után sóvárgó szemei voltak!

— Jóestét! — mondá halkán s letelepedett az orvos mellé.

— Azt tanácsoltam a férjének, hogy menjen a kórházba — mondá az orvos.

— Ha ő is úgy akarja.

— Azt hiszem, Louise — mondá a beteg, fölemelkedve az ágyában

— hogy ott hamarabb meggyógyulok.

— Mikor jön érte? Még ma?

— kérdezte az asszony az orvostól.

— Egy óra mulva már itt lehet érte a kocsi.

— Ugy? Akkor még van időm egyet-mást elintézni s az ő holmiját is összeszedni. Ma még ugysem végeztem eleget.

A konyhából gyermeksírás hallatszott. Az asszony kiment.

Az orvos kezet nyújtott a betegnek.

— Tehát viszontlátásra a kórházban?

— Ott valószínűleg hamarabb meggyógyulok — mondá a beteg szomorú mosolylyal s oly tekintettel nézett az orvos után, melyben az életvágy lobogott.

Az orvos eltávozott. A konyhában az asszony a gyermek bepólyázásával foglalkozott.

— Hogy állunk vele? — kérdezte az asszony a doktortól, rávetve okos, nagy szemét.

Az orvos vállat vont.

— Hiszen tudja!

— Pedig annyit reménykedik — mondá az asszony . . . — Rossz, hogy most ki kell adnom a kezem alól.

— De mikor ott jobb ápolásban részesül. Azután addig tarthat a dolog, hogy maga azt ki nem bírja.

— Ez igaz.

Azután bement, megitta a gyermeket, beletette abba a kasba, mely ágyacsakájául szolgált, fogott egy tál vizet, törülközőt s bement a férjéhez, akít félig ülőhelyzetben talált.

— Mit mondott neked kint a doktor — kérdezte élesen ránézve az asszonyra s tekintetében a gyanu fogott szikrát.

Az asszony, n intha nem is hal-

férfiúi kvalifikáció magasabb mértékeig jutott volt. **V. A.**

— **Pótválasztások.** Három választó kerületben ejtik meg közelebről a pótválasztást, mit az tesz szükségessé, hogy a kettős mandatumot nyert képviselők leköszöntek egyik mandatumokról. Ujabbban három választó kerületben indult meg a választási mozgalom. Sopronban 2 jelölt áll szemben egymással. Széchenyi Emil gróf volt főispán Tiszapárti és Berecz Ábel ügyvéd függetlenségi. A választási harc rendkívül hevesnek ígérkezik.

Vácon egyhangú választásra van kilátás, mely idáig *Botlik* János függetlenségi az egyedüli jelölt.

Győrben is nagy valószínűség szerint győz a függetlenségi *Hilbert* Károly ki már képviselte a győrieket.

A politikai válság.

Váratlan fordulat. A fordulatot a szabadelvűpárt kigondoló-bizottsága okozta. Arról a nevezetes ülésről, mely a fordulatot okozta, már tegnap tettünk említést; tegnap azonban csak annyit tudtunk, hogy az ideiglenes kormány egyik pozícióját leszavazták, de nem tudtuk, hogy mi volt az. Ma már módunkban van az érdekes ülésben történetekről részletesen beszámolni:

A kormánypárti kigondoló bizottság titkaiból.

A szerdai kigondoló-bizottsági ülésen valamennyi tag jelen volt; az ülés tárgya volt a kormány előterjesztése az új kormány kinevezése és az új kormányelnök személyének megjelölése iránt. Az előterjesztést gróf Tisza István magatette meg; először az elvi részt terjesztette elő, mely abból állott, hogy meg kell csinálni a kisebbségi kabinetet azzal a tervvel, hogy a Házat mindaddig elnapolja, míg valami megegyezés nem jön létre és végül, ha ilyenformán lehetetlen indennitit és ujoncokat kicsikarni.

uj választásokat kell kiírni. Mielőtt még a személyl kérdés szóba jött volna felszólt.

Hodossy Imre rövidesen kijelentette, hogy ő nem volna abban a helyzetben, hogy kisebbségi kabinetet támogasson, mert ő az ilyet alkotmányellenesnek tartaná.

Gróf Tisza István erre azt felelte, hogy a kormány kinevezése felségjog és soha sincs alkotmány-sértés, ha a király bárkit nevez ki.

Szentiványi Árpád elismerte azt, hogy magának a kinevezésnek tényében nincsen alkotmány-sértés, de ő azért mégsem járulhat a tervhez, mert nézeie szerint a nemzet döntött és a nemzet akaratának deferálni kell. Ha még véteni is akarna ez ellen a kétségtelenül helyes felfogás ellen és belenyugodni abba, hogy a király nevezzen ki kisebbségi kabinetet mégsem követhetné ezt a kabinetet, mert első cselekedete már törvénytelen volna. Már csak a Ház elnapolása exlexben magában véve törvénytelen és ő már az elnapolás esetén kénytelen volna a konzekvenciákat levonni; annál inkább bármely későbbi stádiumban, miután a kormány minden ténye egyenes törvénytelenység volna.

Ezek hallatára felszólt

Lukács László, hogy ő belátja Hodossy és Szentiványi álláspontjának helyességét és éppen azért indítványozza: mondja ki a szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága, hogy egyetlen tagja sem vállal megbízást kabinetalakításra.

Ez az indítvány óriási meglepetést keltett és egészen megbontotta a tanácskozási rendet. Zűrzavaros általános társalgás indult meg, melyben különösen gróf Khuen-Héderváry Károly és Hieronymi Károly vitték a szót. Nekik volt legtöbb kifogásuk, mert ők azok, akik a mindenáron való kormányalakítás hívei és készek voltak a kisebbségi kabinetbe is belemenni, illetőleg annak megalakítását elvállalni. Az ő akciójuk eredménye az volt,

hogy a bizottság Lukács indítványa felett nem is szavazott, hanem nyílt kérdés maradt maga az elv és a személyek már szóba sem jöttek.

Gróf Khuen-Héderváry, a ki a maga terve számára már megnyerte volt a királyt, sietett fel a Várba, hogy a váratlan fordulatról jelentést tegyen. Nem lehetett megtudni, hogy Khuen csak a kabinetiroda utján, vagy közvetlenül a királynak tette meg jelentését, de biztos, hogy megtette, noha erről félhivatalosan, de még más uton sem, eddig semmi sem jutott nyilvánosságra.

Khuen jelentésének következménye volt Tisza, Lukács és Wekerle másnapi meghívása.

Ismét Andrásy.

Ugyanaz a teljesen szavahihető és beavatott egyéniség, kitől a fenti tudósítást vesszük, abban a nézetben van, hogy ezzel Khuenék aknamunkája teljesen kárbavesztett és hogy a király néhány nap alatt újból Andrásyot fogja meghívni és most már változott, vagyis engedmenyes program alapján megfogja bizni a kabinetalakítással.

Ezzel szemben a mi nézetünk és információnk az, hogy a tudósítás az ülésről teljesen hiteles, Khuen jelentése is valóság, de a levont következtetések helytelenek. Bécsben kezdettől fogva arra dolgoztak, hogy a válság Khuen tervei szerint oldódjék meg lehetőleg Khuen személyének bevonásával. Ez a terv a szabadelvűpárt fröndörködése miatt némi haladékot szenvedett, de végül mégis csak ehez fognak visszatérni, mert szükség izének ez felel meg legjobban.

A teljesség kedvéért feljegyezzük azt is, hogy azok, a kik Andrásy újabb meghívásában biznak, azt hiszik, hogy az Andrásy-kabinet már szombathoz egy hétre meg is lesz. Bár úgy volna, mi nem tudunk benne hinni, de örvendenénk, ha a tények ráczafolnának a mi pesszimizmusunkra.

Tisza a királynál.

A tegnapi udvari ebéd után következett cerclen résztvevő képviselőknek nem kellett nagy éleslátás ahhoz, hogy észrevegyék azt a nagy tanácsalanságot, melybe az udvar és az intéző körök jutottak. A király — mint értesülünk — minden egyes képviselőt megkérdezett:

— Hát tulajdonképpen mi a kibontakozás akadály? Most egyszerre akarják mindazt megcsinálni, a mit harmincnyolc év óta nem követeltek.

És ezután tette hozzá:

— Hiszen én megteszek mindent, a mit csak tehetek... Nehéz idők!

Alig hogy a király elhagyta a dohányzó-termet, a hol a cercle folyt, Tisza szinte vad mohósággal vetette magát az ellenzékre:

— Miért csináltok ekkora kavargást. A helyzet kulcsa még mindig a ti kezetekben van...

A vitakozás azonban meddő eredménnyel járt s Tisza is kijelentette:

— Én nem tehetek mást, mint a mit megteszek. Holt pontra nem engedhetem jutni az ország ügyeit.

Ma délelőtt aztán kihallgatáson volt a királynál. Délelőtt tíz órakor jelent meg az uralkodó előtt s félórát maradt az audiencián, a melyről visszatért a miniszterelnöki palotába. A miniszterelnök az audiencia lefolyásáról megtagadott minden felvilágosítást, valószínű azonban, hogy az döntő fordulatot jelent a válság sorsára. A király hivatasos tanácsadója rámutathatott arra, hogy eddig a meghívottak, a kik Budapesten jártak a királynál, ugyanazon az állásponton vannak a melyet rengeteg szakadékok választanak el a király felfogásától és a további experimentumoknak sem lehet más eredménye. Tehát nem marad más hátra, mint vagy balfelé fordulni, a koalíció álláspontja felé, vagy a másik oldalra: megcsinálni a parlamenten kívül álló darabont-kormányt. Az egyik éppen

lotta volna, a szekrényben kezdett foglalatzkodni.

— Mit mondott a doktor? — kérdezte az ember rekedten. — Nézz rám, mit mondott.

— Egy inget kell neked keresnem.

— Azt akarom tudni, hogy mit mondott a doktor?

— Az mondta, hogy jobb lesz a kórházban ápolatnod magadat.

— Hát azt nem mondta, hogy ott meggyógyulok?

— Hogyne mondta volna. Az ember fellélegzett s azután utra készült.

Ahogy felöltözködve ott guggolt az ágy szélén, még egyszer körül nézett a szobában, egyik tárgyról a másikra, gyöngéden, szomorúan.

— De porosak lettek azok a virágok ott a tükör fölött. Milyen szépek voltak, mikor a kezedből kikerültek. A kékek is nagyon szépek voltak. Most minden szirmuk le van konyulva.

— No, majd mire visszajössz... Az ember arcán öröm csillant meg.

— Ugy-e, akkorára majd új koszoru lesz a tükör fölött?

— Phthisis az utolsó stádiumban, — mondá az orvos a kórházban.

S bevitte a beteget a tüdővészsek termébe. Oly gyöngé volt, hogy a két lépcsőn sem tudott felmenni. Ugy kellett felvinni.

— Nézd csak, új beteg — sugá a szomszédjának az a beteg, aki legközelebb fektült az ajtóhoz.

A megszólított fölemelkedett kissé s halvány arcából oly különös fényvel villogtak elő a szemei.

— No, ez se sokáig viszi — mondá — s azután bágyadt mosolylyal hanyatlott vissza a vánkösára.

Az új beteget a legutolsó ágyba fektették. Előttevaló nap egy halottat vittek ki belőle.

Odajött hozzá az irgalmas nővér s azt kérdezte tőle, hogy nem akar-e valamit.

Nem akart semmit. Mikor a nővér eltávozott, szomszédja azt kérdezte tőle:

— No te is innen akarsz a nagy utra menni?

— Csak nem azt mondod ezzel, hogy meghalok? Nem akarok meghalni. Meg akarok gyógyulni.

— Mit? Mit mondasz? Meg akarsz gyógyulni?

S a viaszarcu szomszéd elnevette magát. A többiek megüdván, hogy miről van szó, szintén nevettek.

— Mi az? mi az? — kérdezték a távolabb fekvők.

— Az új beteg meg akar gyógyulni, suttozták jobbra-balra —... hehehe... meg akar gyógyulni... hehehe...

A viaszarcu szomszéd megint föl egyenesedett s odaszólt az új beteghez:

— Meg akarsz gyógyulni! Mint ha mi nem akarnánk... Hja szívem! Csak hogy nem azért hozzák ám ide az embert. Itt az ember nem gyógyul meg —... köhögőt —... itt mindenki meghal... ezt például itt még ma kiviszik innen... azután másokra kerül a sor... talán te réád...

— Ohó, testvér... előbb halsz

meg te, mint én, — mondá az új beteg s nevetni kezdett... de nevetését elfojtotta egy kegyetlen köhögési roham.

— Nagyon mindegy. Akár én, akár te.

Az új beteg fölemelkedett az ágyban, rekedtem fölkiáltott:

— Egészséges leszek... muszáj... az leszek...

— Egészséges? hahaha... — nevetett az egész terem.

S a rekedt kacagás végig morajlott a legutolsó ágyig.

— Egészséges?... hahaha... azt mondja, meggyógyul!... hahaha... sipították rekedten az átluggatott tüdők s valamennyi betegnek arcára üde rózsát varázsolt az erőködés.

— Még azt mondja, hogy meggyógyul... hahaha... hahaha...

Nevettek, köhögtek, ismét nevettek valamennyien.

Csak az új beteg nem nevetett. Másnap egy még újabb beteg került az ő megüresedett ágyába.

olyan nehéz a király számára, mint a milyen veszedelmes a második.

Hogy mi ment elhatározásba, azt még sejtetni sem lehet. Valami döntés azonban történt s erről a legközelebbi órák feltétlen bizonyosságot fognak szolgáltatni.

Az ellenzékéről.

Gróf Andrássy Gyula két napi tartózkodásra ma Töketeresre utazott. Kossuth Ferencnél ma délelőtt ismét bizalmas tanácskozás volt, melyen az ellenzéki pártok vezérférfiai foglalkoztak azokkal a támadásokkal, a melyek immár rendszeren folynak a koalíció egysége ellen. Szóba kerül a hír, hogy Rakovszky Istvánnak buzgó törekvései vannak az ellenzéki szövetezés ellen, de ezt a néppárt alelnöke maga megcáfolta.

— Hja, van vagy lehet is kifogásom a vezérbizottság ellen, a fűrdővízzel együtt igazát nem akarom a gyereket is vízbe önteni! — mondta hallomás szerint. Én volnék az utolsó, a kinek oka lehetne bármiféle akcióra. A néppártnak eszeágában sincs a koalíció megbontására gondolni.

KÜLFÖLD.

Censura megszüntetése.

Pétervárról táviratozzák, hogy a sajtóbizottság az összes könyvek előzetes cenzurájának megszüntetését határozta el.

Ostromállapot.

Tifliszből jelentik, hogy a kutói kormányzóságban az ostromállapotot kihírtették.

Az orosz hadügyminiszter lemondása.

„Russe-Courre Slogo“ illetékes oldalról értesül, hogy a hadügyminiszter lemond állásáról. Utódjául Komarov, vagy irodafőnöke Rödiger, vagy Polivanov tábornok van kiszemelve.

Az új orosz kölcsön.

Ma irták alá az orosz bankokkal ideiglenesen kötött szerződést a tervezett 5 százalékos 200 millió rubeles belső kölcsön 150 milliójának átengedését illetően. A kibocsátási árfolyamot 90 százalékban állapították meg.

A román válaszfelirat.

A román kamara 97 szóval öt ellenében elfogadta a trónbeszédre adott válaszfeliratot.

Sztrájk.

A tavasz kezdetén, mikor a langyos szellő kezdé ujjáébreszteni a természetet, az embereket is megszálja valami megmagyarázhatatlan vágy a szabadság, a jólét után s egyidőben azzal, hogy a test elhagyhatja a szoba négy falát, gyönyörködhetik az ébredező természet utolérhetetlen szépségeiben, élvezheti az illatos, éltető levegőt, a lélek is szárnyakat kap, repülni kezd, magával ragadja és tette készíti az embert, az emberiséget. Ez a tett aszerint gyengébb vagy hatalmasabb, mennyire érettek a lelkekben élő eszmék.

Csaknem minden forradalom tavasszal tört ki és minden tavasz kezdetén van forradalom. Még akkor is, a mikor látszólag nyugodtak a kedélyek, a mikor mindenki boldognak, megelégedettnak látszik, él a lelkek mélyén a vágy valami új, valami szép, nagy, nemes iránt. Ez a vágy eget kér tavasz kezdetén s ha nincs forradalom, nincs gyújtó szónoklat, önmagának számol be mindenki eszméivel, velük él s boldog, ha 3 embert maga köré gyűjthet s azokat lelkesítheti.

A természet forradalmával, mely lerázza magáról a téli fagy teremtette csontburkolatot, jár a lélek forradalma. S terem mindkettő. A lélek forradalma minden év tavaszán új eszméket vet fel, érleli a régieket, vagy kitérésre készíti a megéretteket.

A leghatalmasabb eszme, mely most forrongásban tartja az egész világot, a szocializmus. Teljes emberi szabadság s teljes egyenlőség különösen gazdasági téren, ez a vágy, melyért ma az emberiség fele küzd, de kilenctizedrésze hevül. Az eszme térhódításában, az agitáció mellett, a sztrájk szolgál legtöbbször eredményes fegyver gyanánt a politikai párttá és gazdasági szervezetté tömörült elvtársak kezében. — A munkaadókat a munka abbahagyásával iparkodnak béremelésre, emberségesebb bánásmódra kényszeríteni, ugyan-ezen fegyverrel kísérti meg a párt a politikai jogok kivívását is, ott, ahol már ereje megbirkózhatik a hatalom különféle fegyvereivel.

Ugy látszik, a sztrájk a legbiztosabb forradalmi fegyver. Az eszmék, a nagyobb jólét kivívása eddig az emberi élet ezreit kívánta áldozatul, ma a forradalmárok igen jól érzik magukat a sztrájk tanyá megakott asztalai mellett s eszük ágában sincs bőrüket vinni a vásárra. Az eredmény mégis csaknem minden egyes esetben a munkások győzeime. Különösen tavasszal, mikor forrongnak a lelkek, mikor minden emberben meg van a harci készség és mikor egyébként és jól esik letenni az egész télen huzott ígát s néhány napig vagy hétig, kellemes tavaszi napsugárban sütkérezve éhezteni ki a munkaadót, kit a munkaabbahagyás tönkrejutással fenyeget. Tavasszal alig bukkik el sztrájk. — Az eredménytelen sztrájkok rendszerint télen törtek ki, mikor fáztak a testtel együtt a lelkek is, mikor hiányzott a tavaszi szellő éltető lehellete.

De mint minden forradalmi mozgalom, úgy a sztrájk is tulzásokba esik győzelmi útjában. Nem tudja megtápnálni a határt, ameddig menve a forradalom alkotni képes, át lépve a tilalmi jelzőtáblát, sokszor többet rombol, mint amennyit teremteni képes. A sztrájk, a mely a munkások gazdasági helyzetét van hivatva javítani, oly kétélű fegyver, melylyel csak csinyján szabad bántani. Oly esetekben, mikor a tulzott követelés üzemmegszüntetések von maga után, sokkal többet veszít a munkásság, mint amennyit nyernek bérjavítással egyesek.

A sztrájkok tulkapásai ellen egyébként ma már védekeznek a munkaadók. Fegyverük a kizárás. Abban a pillanatban, amint lehetetlen követelnek a munkások, valamennyien megszüntetik az üzemet. Természetes, hogy mint minden forradalom, a krímicsau is igen sokszor tulzásokba esik. Kimondják a munkaadók sztrájkját olyankor is, mikor arra semmi szükség sincs, mikor a munkások követelése méltányos és teljesíthető.

Román szobrok.

Saguna és Janku.

Kolozsvár, március 24.

A magyarországi románok két szobortügye lett egyszerre aktuálissá. Az egyik a sokat emlegetett Janku szobor. A „navasok királyának“ az 1848-iki román fölkelés vezérének Tisza István tudvalevőleg a románok kulturegyesületének, az Associatiune-nak rendelkezésére bocsátotta, ez pedig úgy határozott, hogy a körülbelül tizezer koronás összeget a szbeni román polgári leányiskola épületének tartozására és csatornázására fordítják. A román újságok keserű ironiával támadják az Associatiunét, hogy a nagy hős emlékére összegyűlt alapot betonba és csatornába fekteti.

Az alap külömben nem szoborra, hanem siremlékre gyűlt. Janku a Hunyadmegyében levő Cebéu, Hóra fája alatt van eltemetve. Több százados, hatalmas tögy ez. Azért nevezik Hóra fájának, mert a József császár korabeli román lázadás vezére Hóra, állítólag e fa alatt esküdt meg a lázadók többi vezérével „a románok felszabadítására.“ Ez alatt egyszerű vas kereszt és kökerítés jelzi Janku Ábrahámnak sírját.

Most azonban szobrot akarnak a románok föllátni. A szobor egyházi személy emlékét fogja hirdetni, de akinek neve elválhatatlannul össze van forrva a románok politikai mozgalmaival s magyarellenes törekvéseivel. Szobrot emelnek Saguna András báró görög-keleti román érsek, a Magyarországi görög-keleti román egyház szervezőjének. A szoborra eddig mintegy 60,000 kor. gyűlt össze, amelyet a szbeni görög-keleti román érseki egyházmegye kezel. A szobrot Nagyszebenben akarják föllátni. Szinte természetes, hogy a szobrot — romániai szobrászai akarják tervezettni. Egyelőre arra kérték föl Balacescu Constantin romániai szobrászt, hogy Szebenben tanulmányozást tegyen a Saguna-szobor elhelyezésére nézve. A szobor valószínűleg az érseki kertbe, vagy az elé kerül.

Bizonyára van valami méltányolni való benne, hogy a görög-keleti románok annak, a ki egyházak szervezetét megalkotta, emlékét tiszteltben tartják: de a szoboremelés politikai vonatkozásait lehetetlen elvitatni.

Sajnos, a magyar szabadságharc alatt a románok tulajdonképen való vezetője volt, a ki törekvéseiben a magyarságtól való teljes elszakadást akarta. Ő elnökölt Balázsfalván, a Campul libertatein („a Szabadság-mezőn“) 1848. május 17-én tartott gyűlésen s az akkor megalakított román nemzeti komité ügyeit vezette. Egyik aláírója volt annak a kérvénynek, a melyet Lüdershez, a Duna-fejedelemségekben koncentrált orosz csapatok fővezé-

rének küldtek, hogy Magyarországra orosz csapatokat küldjenek. A szabadságharc derekán ki ment Ausztrálába s a bukovinai románok kiküldötteivel egyetemben kérvényt adott a császárnak, a melynek első pontja ez volt:

„Az osztrák állam összes románjai Ausztria kormánypálcája alatt mint az összbirodalom kiegészítő részei egyesíttessenek egy önálló nemzetté.“

Majd az van az Oimützben átadott memorandum pontjai között, hogy a románok külön „nemzeti főnököt“, nemzeti egyházfőt választassanak, az osztrák összbirodalom miniszteriumában legyen egy román miniszter s a császár vegye föl címei közé a románok nagyfejedelme titulust.

A szabadságharc további részében is ily irányban működött s annak leveretése után azt az előterjesztést tette Wohlgemuth altábornagy, Erdély kormányzójának, hogy a császárért folytatott küzdelemben elesett románok emlékére Topánfalván emlékoszlop állíttassék. Ez különben nem jött létre. A Bachkorszak alatt Saguna belement a Reichsrathba.

Azok a románok, a kik ma ezekkel a törekvésekkel ellenkező állásponton vannak, de Saguna érsek emlékét tisztelik, azt mondják, hogy Saguna egész politikai eljárása egyháza érdekében történt. Ugy látta, hogy mindent a dinasztától és Ausztriától várhat s ezért üzött ezeknek tetsző politikát, hogy egyháznak minél több jogot és előnyt szerezzen. Tény, hogy a magyarországi görög-keleti román egyház különben mai szervezetét és autonómiáját az abszolutizmus alatt, annak utolsó éveiben kapta.

De tagadhatatlan, hogy az az ércszobor, a mely Szebenben állani fog, nemcsak az érsek iránt való kegyelet jele lesz, hanem őrizője mindazoknak a tradícióknak, a melyek a románok között ma is uralkodnak s a melyek a dinasztától s az Ausztriával való erősebb szövetségtől várják a nemzetiségek jogainak kiterjesztését.

A hazafiság áldozata.

Halálba üldözött román tanító.

Kolozsvár, márc. 24.

Nem régen mint lapunk is megírta Kolozsvárt öngyilkossá lett egy román tanító, a ki hátrahagyott levelében azt panasolta, hogy a tulzó románok üldözése kergette a halálba. Daul Tivadarnak hívták a szerencsétlent és Magyar-Láposról jött Kolozsvárra. Az esetről most még a következő részleteket jelentik:

Daul nem tartozott a román tulzók közé, mit az is bizonyít, hogy a mult évben is állami jutalmat nyert a magyar nyelv sikeres tanításáért. A legutóbbi képviselőválasztások alkalmával Daul nem csatlakozott a nemzetiségipárthoz. Emiatt Dault a választások után áthelyezték az aradmegyei Józás helyre. Daul, a mikor ezt közölték

vele, mindent elkövetett, hogy Magyarlápón maradjon. Könyörgeése azonban hiábavaló volt. Egy idejűleg áthelyezésének elhatározásával a magyarlápói tanítói állást már mással töltötték be, s Daul, kinek háza, földje s egyéb ingatlanai voltak Magyarlápón, kénytelen volt távozni új állomáshelyére. Alig volt ott azonban néhány napig mikor Aradról egy Jorgován Illés nevű ember kereste fel és nagyobb összegű pénzt ajánlott fel neki, hogy a községben és a környékén csináljon agitációt a magyaroknak a hadsereg magyarosítására irányuló követelése ellen Jorgován eimondta, hogy a pénzt Bécsből kapták s ha szükség lesz, többet is adnak, csak fel kell lázítani a népet. Daul nem fogadta el az ajánlatot, visszautasította a pénzt, mire Jorgován megfenyegette, hogy meggondolatlanágát keserűen fogja még megfizetni. Az eset után néhány nappal Daulnak már alkalma volt tapasztalni, hogy Jorgován fenyegetése alighanem beválik. A falubeliek, kik eddig levett kalappal fordultak hozzá, most léptenyomon inzultáltak, sőt egy napon mikor Daul az iskolába akart menni, a parasztek elállták az iskola ajtaját és nem ersztették be a tanítót. Daul ekkor egyházi hatóságához fordult segítségért, de onnan nemcsak, hogy támogatást nem kapott, hanem tudomására adták, hogy ha nem csinál rendet, elmozdítják és mást fognak helyette alkalmazni. Daul megkísérelte, hogy a hirtelen támadt elienségeket lecsillapítsa, de kísérlete nem sikerült, sőt azzal fenyegették meg a fellázított emberek, hogyha szépszerivel el nem távozik, erőszakot fognak alkalmazni ellene. A szerencsétlen tanító, miután belátta, hogy helyzete tartathatatlanságában öngyilkosságot követett el. Halála előtt azonban egy barátjához intézett levelében megírta a dolgot; elmondta, mikép akarták megvesztegetni, mikép fenyegették meg, mikor az aljas ajánlatot visszautasította s mikép váltották be a fenyegetést, mikép üldöztette egyházi hatóságának közreműködésével is a románulzó párt, amiért nem akart csatlakozni hozzájuk, akik most osztrák pénzen izgatják a románságot a magyarság és a magyar hadsereg eszméje ellen.

Tudományos kassza-furók.

A pénzüvilágban és a pénzszekrénygyárosok körében nagy a riadalom.

A méhek érezhetnek ilyen páni félelmet és keserű csalódást amikor kifosztják a kaptárakat, holott ők olyan biztonságban érezték magukat, amikor jó kemény sonkolylyal elzárták a tolvajok elől a kincsüket.

A kasszaifurók becsületes nemzetiségét régtől fogva respektálják az emberi vagyoni őrzői s tekintélyük ugyancsak megszorodott, mióta Papakoszta Periklesz mérnök ur és diplomás kollégái a modern technika legújabb vívmányait tették a betörő társadalom közkinésévé.

Szinte fel sem fogható friss pezsdülésnek indult azóta — szakemberek megfigyelése szerint — kutató verseny; és tisztességes társadalomnak, minden igyekezete dacára, be kell látnia, hogy egy lépéssel min-

dig mögötte jár az ellenség feltaláló képességének, genialitásának.

A pénzszekrények szerkezete, páncélzata egyre javul. A régi vasszekrények helyett egész páncélozott szobák fala védi a beléjük zárt értékeket. De a betörők zsenialitása rövid időn lomtárba utalja a biztos, a biztosabb és legbiztosabb páncél-szekrényeket.

Legújabb coupjuk, amelylyel valószínűleg pánikot idéztek elő, az, hogy a vegyészlet csodáit hívják a betöréshez segítségül. A modern kasszaifuró nem hord már magánál angol acélfurókat, ráspolyt feszítővasat, hanem ha munkára indul, néhány dekányi thermit-et vág zsebre, és egy gipszpipát. Ezek a legújabb és legfélelmezből fegyverei, amelyeknek nem állhat ellent semmi zár, semmi páncéllemez.

A thermit, a modern vegyészlet legcsodálatosabb olvasztószere, gipszpipába téve s meggyújtva egy 50 milliméter vastag, páncéllal borított szekrény vagy páncélszoba falán 30 másodperc alatt, ökölnyi nagyságú rést olvaszt.

A munkája zajtalan, büzt nem áraszt és boszorkányosan gyors. Nincs az a vasszekrény, a melynek tartalmát a thermites betörő egy félórán munkával meg nem kaparíthatná.

Londonban földöztek fel az első tudományos kasszaifurást nem régen, de a thermites betörők már minálunk is több ízben vendégszereltek.

A megrökönyödött pénzszekrénygyárosok mostanában konstruáltak egy thermitellenes pénzszekrényt, a melynek fala, váltakozva, cement és acélrétegekből készült.

De ez az új szekrény is fiaskót vallott. A próbánál ugyanis kiderült, hogy a cement sem véd a betörő fufang ellen s a kasszaifuró mindössze arra kényszeríti, hogy cement-furó vésőt is használjon. Amint aztán áttörte a cementréteget, biztos prédája az acélpáncél az ő thermitjének. Szóval, ez a kísérlet is csődött mondott.

Most nem kisebb problémát kell a gyárosoknak megoldaniok, mint azt, hogy a páncéllemez acélját a thermit hatásának ellentálló anyaggal impregnálják s ily irányban erősen és a titok lakatja alatt folynak a kísérletek.

Ezt az anyagot azonban még fel kell találni és bármint titkolóznak, a betörő társadalom, siker esetén is, éppen jókor fogja megtudni az eredményt, hogy újabb tudományos ütőkártyát játszsák ki a társadalmi rend és a vagyon ellen folyó izgató pártiban.

A tőke pedig aggódik a veszedelmes versengés közepette s könnyen lehet, hogy a betörés elleni biztosítások díjtétele rohamosan felszökken a thermitáború kudarcának hírére.

A NAPLO telefonszáma:

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivatal: 379.

A kodifikált szerelem.

(Hervieu, a hírneves francia író inditványára a törvényszerkesztő bizottság kimondotta, hogy a házaselekre kötelezőnek kell kimondani a szerelmet.)

I.

Erkölcösös história.

Ernest igen szelid, jámboréletű ember és hű férj volt. Feleségének, a bájos Maude-nak több ízben nyomtatékosan kijelentette:

— Szeretlek, sőt imádlak s ha Rostand volnék, hozzád irnám a világ legszebb alanyi költeményeit.

És Maude, a bájos, ilyenkor így felelt:

— Köszönöm, Ernest. Végtelenül boldog vagyok veled. Te tanítottál meg szerelemre.

*

„Drága Félixem! Este az Operában leszek, emelet, második páholy. Ernest Avignonban van. Szívem és mindenem a tiéd. Éljen a szerelem! Éljen Hervieu! A te Maude-od.“

II.

Erkölcstelen história.

Raoul esténként fáradtan tért haza munkájából. Felesége, az egyszerű és szép Leontine ilyenkor rendszerint sok szeretettel és még több kozmás eledellel fogadta. Raoul zaklató munkája rendszerint ideges volt s így boszus is. Ilyenkor a következő párbeszéd folyt le kettőjük közt:

— Édes Raoul, fogytán a türelemem. Ha hazajössz, morózus, szóvalan vagy s nem tudok a kedvedben járni. Te nem szeretsz!

— Hát mikor mondtam, hogy szeretlek? Nekem feleség kell, asszony kell, aki a gyermekeimet gondozza, aki a házi dolgokat ellátja.

— Nem így gondoltam Raoul, mikor a kezemet megkérted.

— Már pedig így van. Házasság és szerelem: két külön fogalom.

— Hah, tehát szeretőd van?

— Ezt nem mondtam.

— Tudom, hogy van! Ne tagadd!

— Ha tudod, akkor ne kérdezz.

— Nyomorult, megcsalsz! — viharzott az asszony.

Raoul szivarra nyújtott és nyugodtan olvasta a Figarót.

Másnap délután, a hivatalban.

Raoul (a társaihoz): Nem értem, hogyan lehet valaki olyan alávaló, hogy megcsalja a feleségét. Mindenfélre kendőző, festett dámáért hogyan lehet föláldozni a házi boldogságot? Én erre képtelen volnék. S ha a feleségem furia volna, még akkor se tudnám megcsalni. Pedig nem is szeretem olyan nagyon.

III.

Elegyes história.

Louis öt évig szerette a feleségét. A hatodik évben megcsalta és iszonyatos lelki furdalásokat érzett.

Juliette már az első évben megcsalta Louis-t, aki férje volt és nem érzett lelki furdalásokat.

Juliette megtudta, hogy Louisnak viszonya van. A Hervieu-törvény cikk alapján válópört indított. A bíróság kimondta a válást.

Louis még csak most kezdte el

igazán szeretni Juliettet, akinek meg is tetszett és viszonyt kezdett vele.

T. i.: Juliette a válás után férjhez ment ahhoz, akivel Louist a legtöbbször csalta meg.

Mogodin.

LEGUJABB.

— A „NAPLO“ távirati és telefon-tudósítása. —

Tisza a királynál.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

Tisza István miniszterelnököt a király ma délelőtt 10 órakor kihallgatáson fogadta. A kihallgatásról semmiféle értesítést nem adtak le. A kihallgatásra vonatkozóan a „Budapesti Tudósító“ jelenti, hogy Tisza a meghívásokra vonatkozólag semmiféle előterjesztést nem tett. A meghívandó személyekre vonatkozó határozathozatalt a király magának tartja fenn. Arra nézve, hogy kiket fognak kihallgatni semmi pozitív értesítés nincs.

Kilátás. engedményekre.

Budapest, március 24. (Saj. tud.)

Tudósítónk jelenti, hogy ma a kabinetiroda és Bécs között sürti telefon összeköttetés volt. Ugy lát-szik, hogy a katonai párt hajlandó engedményekre.

A szabadelvűpárt bomlása.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

A szabadelvűpárt elégedetlen tagjai ma Szentiványi Árpád lakásán gyűttek össze. 46-an aláírtak egy ívet, melyben kötelezik magukat, hogy abban az esetben, ha imparlamentáris kormány alakul, a szabadelvűpártból kilépnek.

Andrássy elutazása.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

Andrássy Gyula gróf Töketeresbe utazott. Valószínűleg hétfőn fog visszaérkezni a fővárosba.

A képviselőház elnöksége a királynál.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

A képviselőház elnökségét március 27-én fogadja a király kihallgatáson.

A függetlenségi pártkörből.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

A függetlenségi pártkörben ma sokan voltak fenn. Rakovszky esetét tárgyalták. Valószínűnek tartják Khuen Héderváry megbízatását, ki imparlamentáris miniszteriumot fog alakítani.

Nagy felháborodással tárgyalták Tiszának az udvari ebéden az ellenzéki képviselőkkel szemben megkísérelt alkudozásait. Kijelentették, hogy Tiszával egyáltalán nem fognak szóba állani.

Rakovszky Apponyinál.

Budapest, márc. 24. (Saját tud.)

Rakovszky István ma meglátogatta Apponyi Albert gróft Hungária

szállóbeli lakásán s elmondta neki, hogy *Tisza mindent elkövet, hogy a koalíciót megbontsa.* Legnagyobb óvatossággal kell tehát eljárni Tiszával szemben, hogy a koalíció egysége fenntartassék.

A szabadelvűpárt intéző bizottságának ülése.

Budapest, március 24. (Saj. tud.) A szabadelvűpárt intéző bizottsága ma ülést tartott *Hódossy Imre* elnöklete alatt, melyen *Tisza István* is jelen volt. *Szentiványi Árpád* kijelentette, hogy ő és 46 társa nem hajlandók imparlamentáris miniszteriumot támogatni s abban az esetben, ha ez bekövetkeznék, társaival együtt kilép a szabadelvű pártból. Tiszát a kijelentés rendkívül kinosan érintette.

A koalíció győzelmét így biztosra veszik.

Tisza legelső feladatának a válság békés megoldását tartják.

Az intéző bizottság sajnálatát fejezte ki *Wekerle* kihallgatásának eredménytelensége felett.

A háború.

Budapest, március 24. (Saj. tud.) Tokióból jelentik, hogy *Csangtuputól* délre orosz csapatok nincsenek. *Csangtuputól* Kirin felé vonultak s védműveket emeltek. A japán csapatok követik őket.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Képviselők Kolozsvárt.** *Bedőházi János* és *Vertán Endre* országgyűlési képviselők ma este Kolozsvárra érkeztek és részt fognak venni a Kossuth-ünnepélyen.

* **Kossuth ünnep sorrendje.** Lázás munka folyik az egyetemi körben. A Kossuth-ünnep rendező bizottsága állandóan permanenciában van s lelkesedéssel készíti elő a nagy stílusú ünnepségeket.

25-én este és 26-án reggel érkeznek meg az ünnepélyen résztvevő képviselők és ifjusági testületek küldöttei.

A budapesti ifjuság küldöttei elé, akik a serleget hozzák *Keéky István* r. b. alelnök és *Pollák Vilmos* r. b. tag Nagyváradig utaznak, a bizottság tíz tagja pedig *Farkas* orvostanhallgató vezetése alatti *Bánffy-Hunyadig* megy a küldöttségek elé.

25-én este 10 óra 8 perckor a rendező bizottság és a múlt számunkban jelzett lovas bandérium fogadja az érkezőket.

26-án délelőtt 10 órakor villásreggeli a mensa akadémián.

Délelőtt 11 órakor gazdag műsoru matinée a Redut nagytermében. Szerepelni fognak: *Hock János* és *Barabás Béla* orsz. képviselők (ünnepi beszédek). *Tóvölgyi Margit* (szavallat). *Székely Gyula* (ének). *Bocskor Árpád*, *Bakcsy Zoltán*, *Biró Sándor*, *P. Jánossy Béla*, *Székelyhidny Ferencz*, *Veress György*, *Abrudbányai Ede*.

Délben a polgárság közebédje a Nagy Gábor-szállóban.

Délután a város megtekintése.

Este 8 órakor serlegavató diszvasora a New-York-szállóban.

Vasárnap, március 27-én délelőtt 10—1-ig, és délután 3—6-ig diáknagygyűlés.

Este az Egyetemi körben tánczestély.

Március 28-án délelőtt, délután diáknagygyűlés.

* **Az ingyenkenyér bizottság működésének befejezése.** Az ingyenkenyér és fakiosztó bizottság március hó 29-én délután 4 órakor tartja bezáró ülését *Szvacsina Géza* kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt ülést tart, amelyen az elszámolás fog megtörténni, amiért is felhívja a polgármester mindazokat, a kiknél gyűjtőívek vannak, hogy az ülés napjáig okvetlenül beszoalassák a polgármesteri hivatalba, tekintet nélkül arra, hogy eredményel, vagy eredmény nélkül járt e gyűjtés.

* **Csendőrség Kolozsváron.** „Ellenzék” című kedves laptársunknak vannak ideái. Mindig eredetiek és érdekesek. Legújabbban az az ideája és ideálja, hogy Kolozsvár utánozza *Dicsőszentmártont* és a rendőri szolgálatot bizza a csendőrökre. Hogy e részben a törvény milyen akadályokat állít fel, azzal nem törődik. És azzal sem, hogy a közszabadság szempontjából e fajta csendőr regme beállítása mennyire nem kívánatos. Különben nem csodálkozunk az Ellenzéken, mert hisz csakugyan illik kis „e”-vel is ellenzéknek lennie. Már pedig ez alig lehetséges rá nézve valamelyes helyi hatalmassággal szemben, legyen az bár a főispán, avagy a mérték-hitelesítő. Még szegény *Ambrus* is meghalt s így nem szidható le a parkbéliállítólagos gorombaságokért Ilyen körülmények között tehát lelki szükségletté válik leszidni a — rendőröket. Ennek a lelki szükségletnek hódol kedves laptársunk, mikor *Dicsőszentmártont* akarja utánoztatni Kolozsvárral A jókedv istene segítse még hasonlók termelésére.

* **Száz éves magyar hirdetés.** Az ujságok hirdetési rovata immár századik évfordulójába lép. Száz éve lesz annak, hogy magyar hírlapokon a kereskedők első hirdetései megjelentek. A hírlapirodalom fejlődésével a hirdetések mennyisége is rohamosan szaporodott; a kezdett korszakban azonban itt ott tűnik föl szórványosan egy-kettő. Az 1856-ban megindult *Hazai Tudósítások* című folyóirat november 25-iki számában akadunk a legelső hirdetések egyikére. Bizony primitív az is, mint akkor az egész hírlapirodalom maga, de érdeklődéssel olvassuk az első reklámot. Az immár csaknem száz éves hírlapi hirdetmény bekezdése a következő: *Papiros* kereskedés iránt való tudósítás. Az alább irt kötelességének tartja közönséges hírré tenni, hogy az ő kereskedő Boltja, valamint a Pesti vásár alkalmosságával, ugy más időkben is felkeresendő lésszen az Uj Városban a Vásárpiazon, mindjárt az ugy nevezett Marokkáner mellett Nro 97. ezen tzm alatt: Az Arany Sas-

nál: melyet mostanában felújított *Stegmayer Xaver Ferentz*, *Papiros* és az íráshoz megkívántató eszközök árossa, Pesten.

* **Merénylő albérlő.** *Zádori József* lakatos *Murányi-utca* 18. számú lakására a napokban beállított egy magát *Stuck József*nek mondott fiatal ember s hosszas alkudozás után kibérelte a kiadó szobájukat. *Zádori Józsefné* tegnap a fiatal emberrel magára maradt a lakásban. Mialatt a konyhában foglalatzkodott, egyszerre odalépett melléje *Stuck*, megragadta a csuklóját s rámondult az asszonyra:

— Adja ide a pénzt! Szükségem van rá!

Zádori ijedten odaadta az egész pénzt — négy koronát — mire a zsvány elment hazulról s nem mutatkozott többé. Tegnap *Zádori József* találkozott vele a *Kerepesi-uton* s átadta a rendőrségnek, a hol kiderült, hogy nem *Stuck*nak, hanem *Schubert Pálnak* hívják, 28 éves kovácssegéd és többrendbeli lopásért már régen keresik. — Letartóztatták.

* **Oláh izgatás Hunyadmegyében.** A hunyadmegyei *Körösbányáról* írják lapunknak: *Szomorú* és égbe kiáltó dolgok történnek itt, de isten a megmondhatója, mi lappang a titokzatosság homálya alatt? Lelketlen agitátorok, a pópák, tanítók feszülettel kezükben eskettetik meg a népet a magyar elleni gyűlölködésre. A román nép eddigelé jámbor volt és alázkodással viselkedett a község, vagy a járás vezető tisztviselői irányában, — az után pedig a kaputos embernek kalaplengetéssel fejezte ki tiszteletét. — Ma a hivatalban — bár nem annyira — de a magánéletben valósággal tüntetőleg mutatja ki gyűlöletét. Tőlünk alig fél órányi gyalogjárásra fekszik *Cebe községe*, a mely határában a híres 48-as oláh vezér: *Janku* haló porai nyugosznak egy terebélyes nagy fa árnyékában emeltek díszes emlékoszlopot emlékeztetének, a mely fa minden ága — úgy mondja a román nép — 1848-ban egy-egy magyar ember bitója volt. A közbiztonság érdekében néhány hónap óta a nyolc tagból álló csendőrséget tizenkettőre egészítették ki. Mindazonáltal a lakosság állandó rettegésben él és titokban a járás főszolgabírója erősen dolgozik az illetékes fórumoknál, hogy néhány század katonaságot állandó tartózkodásra *Körösbányára* rendeljenek. Egy vasuti vonal visz erre *Aradról* és az is csak *Brádig*. A sineket hamar felszedheti egy szervezett banda, a drót- és telefonhálózatot még könnyebben vágatják el és ott vagyunk, a hol 48-ban volt e vidék: elzárta a bennünket megvédhető anyarszágtól és ki vagyunk téve a végveszedelemnek, mert *Aradtól* idáig egy 180 km.-nyi távolságban katoná sincsen. A legutóbb november hónapban megejtett törvényhatósági bizottsági tag választásnál már elvágta a telefondrótokat, sőt elloptak egy drótoszlopot is, hogy az összeköttetés csak nehezebben létesülhessen ismét. Hogy mily nagy az összetartás, bizonyítja legjobban annak a ténye, hogy négy hónap alatt a legérellyesebb vizsgálat sem tudta kideríteni a tetteseket.

* **Leleplezett hamiskártyás.** Érdekes jelenet játszódott le tegnap

délután a *Kolozsvár* felé robogó személyvonaton. Egyik másodosztályu köcsiszakaszban egy kártyázó társaságban egy országos szélhámost lepleztek le. *Püspökladányban* szállott föl ez az ember, a ki évek óta mint kereskedelmi utazó szerepelt. Ő volt a ki az előkelő társaságban a kártyázást indítványozta. A társaság hajlandó volt egy néhány alsós-partira. Alig fordult kétszer-háromszor a kártya, a társaság megdöbbenve vette észre, hogy az előkelő idegennek örült szerencséje van. A quárt, ász, béla ultimóval és tulertróval állandóan ott tartózkodott minden osztás után az előkelő idegennél. A szokatlan szerencse feltűnést keltett, míg végre az egyik játékos, egy ismert kolozsvári ügyvédjelölt, osztás előtt az utazóhoz fordult:

— Pardon uram, szabad egy pillanarra a kártyát — s valóban, oly fényesen volt keverve a kártya, hogy az osztónak ismét együtt fekküdt a quart, ász béla.

A kinos leleplezés után heves szóváltások történtek s az előkelő idegen *Kolozsváron* eltűnt a vonatról.

* **Ujabb osztrák pimaszság.** Ezen a címen irtunk arról a kvalifikálatlanul piszkos közleményről, mely a „*Wiener Karikaturen*” március 19-iki számának második oldalán a harmadik hasáb élén „*Eine neue ungarische Forderung*” címen megjelent. Fölvituk az illetékes körök figyelmét arra, hogy ettől minden magyar ember felháborodására rászolgáló lapra — melynek közleményét lehetetlen reprodukálni — vonják meg a postai szállítás kedvezményét. Fölvituk továbbá a közönséget, hogy a lapot bojkotálja. Az általunk megindított mozgalomnak *Kolozsvárt* még nem látuk hatását, a postai szállítás megtagadásáról sem hallottunk hírt, de a mint értesülünk *Szegeden* és *Temesvárott* ottani laptársaink sürgetésére már a kávéházak kidobták az osztrák szennylapot. Reméljük, hogy a kolozsvári hazafias kávé-sok követni fogják szegedi és temesvári kollégáink példáját és bojkotálni fogják a lapot, nehogy a közönség legyen kénytelen velük ezt a bojkottot kisürgetni.

* **Két természeti csoda veszedelme.** Ilyen címen irt cikkünkben arról adunk hírt, hogy az erdélyi részek egyik legszebb fürdője *Szováta* közelében levő „*Mogyorós-tó*” komoly veszedelemben forog. Miniket ugyanis arról értesítettek, hogy valamely eddig ismeretlen geológiai változás folytán a tél folyamán sülyedésnek indult és már csak részben van meg. Mint most örömmel értesülünk, a szováti fürdőközönség kedvenc kiránduló helye a rendkívüli gyógyhatású *Mogyorós-tó* sülyedéséről szóló hír nem való és Erdély egyik legértékesebb természeti csodája továbbra is megmarad.

* **Határszéli forgalom.** *Predealon*, március 20-án belépett 218 személy, kilépett 218, belépett ezek közül lejárt okmánynyal 4, okmány nélkül 3, idegen alattvaló 95. Ki-

lépni akart okmány nélkül 0. Romániában visszahagyott kiskorú leány, 20 éven alul 0. Az eljárás megindított 7 személy ellen. Romániából ide átkísért magyar honos tolonc 1. Szabályszerű utiköltséggel ellátva belépett román kivándorló zsidó 56. Magyarországról Romániába visszatért román kivándorló zsidó 0.

* **Megrugta a ló.** Tegnap este 8 órakor a Posta-kert-utcában Kelemen György földmivest egy ló megrugta. Kelemen a rugás következtében mellén és combján szenvedett súlyos sérülést.

* **Erzsi Amerikában.** Erzsi megmarad Erzsinek Amerikában is. Az amerikai lapok hirt adnak egy bizonyos Veres Erzsi nevű tizenkilenc éves, szép magyar parasztleány esetéről, mely érdekes eset. Clevelandban cselédkedett Erzsi. Egy gazdag zsidó családnál szolgált, hol megbecsülték és szerették az ügyes, tiszta lányt. Egy este beállított vendégül a családhoz egy rabbi. Más magyar cseléd is szolgált a háznál s ez azt mondja Erzsinek:

— Hát ma este megtudod, hogy miért becéztek itt téged. Keresztény vér fog ma folyni.

Erzsi éjnek idején megszökött. A nagy várost nem ismerte. Nemrég került Magyarországból ide. Előborult s eltévedt. Három nap mulva lették meg egy külvárosi nagy parkban és a fagyos hidegtől dermedten. A rendőrök kórházba vitték. A beszédjét nem értették s Erzsinek egy rokona csak hetek mulva tudta meg az elveszettnek hitt Erzsi sorsát, a ki még mindig beteg az ijedségtől és a kalandtól.

* **A kisiparosok zugolódása az ipartestülettel szemben.** A kisiparosok úgy látszik nem fáradtak bele az ipartestület elleni küzdelembe. Emlékezzünk arra a mozgalomra, melyet a kisiparosok idéztek elő egy évvel ezelőtt az ipartestületben. Ennek eredménye az elnök és az egész előjáróság lemondása volt s megszavazott költségvetés híján az ipartestület ex-lex-be jutott. Hosszadalmas vizsgálat indult meg a közgyűlésen és a sajtóban az ipartestület vezetésére vonatkozó felmerült adatok tárgyában, s a most megtartandó közgyűlésen fogják nyilvánosságra hozni a vizsgálat ügyében hozott miniszteri döntést. A kisiparosok tegnap értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a mennyiben sérelmeiket nem fogják orvosolni s a tavalyi közgyűlésen felmerült követeléseiket teljesíteni nem fogják, minden erejükkel rajta lesznek, hogy a költségvetés megszavazása megakadályoztassék. Kifogást emelnek továbbá a közgyűlésnek mostan leendő megtartása ellen s csakis más előjárásnak akarják megszavazni a költségvetést. A mostani közgyűlés előrelátólag viharos lesz.

* **Rejtélyes párbaj.** Székesfehérváron óriási izgalmat okoz egy rejtélyes párbajügy, melynek áldozata Feich József huszonhárom esztendő önkéntes, a ki a Székesfehérváron állomásozó 17-ik honvédszolgálat köztelékébe tartozott. Néhány nappal ezelőtt ugyanis súlyos sebekről borítva a Gyáli-úton levő

honvédkórházba szállították Feich Józsefet. Az arca csupa vér volt és egy nagy vágás húzódott végig rajta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy jobb kezének ütőere is teljesen át van vágva és hogy a sebesülések egy éles tárgytól, minden valószínűség szerint kardtól származnak. A kórházban nyomban hozzáfogtak a sebesült orvoslásához, de már késő volt, nem segíthettek rajta. Utban a kórház-felé ugyanis a szerencsétlen önkéntes eddig még ismeretlen okból vérmérgezést kapott és a kórházba szállítás napjának estéjén borzasztó kinok között kiszenvedett, anélkül, hogy eszméletét egy percre is visszanyerte volna. A titokzatos ügy óriási izgalmat keltett és ezzel kapcsolatban az a hír van elterjedve, hogy az önkéntes egy súlyos feltételek mellett megvívott kardpárbaj áldozata. Ellenfelének a nevét nagyon titkolják, de annyi máris kiszivárgott, hogy egyik teljebbvalójával vívott meg, még pedig valami szerelmi ügyből kifolyólag. A katonai hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak az ügyben, de egyelőre megtagadnak minden felvilágosítást. A szerencsétlen véget ért önkéntes családja iránt általános a részvétel.

* **Mozgalom a vasutasok körében.** A vasuti munkások régóta elégedetlenek 3 intézménnyel szemben. Ez a 3 intézmény, mely különösen az utóbbi időben nagy mozgalmat váltott ki a vasuti munkások körében: az országos fogyasztási szövetséget, a máv. nyugdíj pénztár és a betegsegélyző pénztár. Az elégedetlenség oka, hogy a munkások pénzén fenntartott intézményeknek nincs meg a szükséges önkormányzatuk s a munkásoknak nincs megadva a jog, hogy az általuk fenntartott intézmények vezetésébe bele szólhassanak. Ezért mindjárt a vasutas sztrájk lefolyása után tömörülni kezdtek, különösen a budapesti vasutasok s addig is míg az alakítandó országos egyesületüknek alapszabályai a belügyminiszter által jóváhagyatnak, a „Magyar Vasutas” című hetenként megjelenő szaklap és az országos vasuti munkások szervező-bizottsága köré csoportosultak. Céljukat a felettes hatóságoktól független, önálló gazdasági szervezkedést tűztek ki. Ma a szervező-bizottság több tagja és a „Magyar Vasutas” szerkesztője Kolozsvárra érkeztek és holnap (márc. 25-én) este 6 órakor a Tornavivoda kistermében nyilvános felolvást fognak tartani a következő címen: Milyen a vasuti munkások fogyasztási szövetsége, napidíj és betegsegélyző pénztára és milyennek kellene lennie? A vasutasok körében igen nagy az érdeklődés az érdekes felolvasás iránt.

x **Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébehozatali Társaság Fiuktelepének (Mátyás király-tér 12. kitérő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!**

SZINHÁZ

A János vitéz tegnapi előadásán a súlyos betegen fekvő Tibor Lóri helyett Fehér Olga játszotta el a

királyleány szerepét. Fehér Olgának ugyan nincs olyan hangja, mint Tibor Lórinak, mind a mellett szépen énekelt és játéka minden tekintetben gondosabb volt, mint elődjéé.

Károlyi Leona és Stephanides nagy bucsuja. Színházunk jeles karmestere: Stephanides Károly, ki 7 évi itt működése után április 1-től a fővárosba, a Népszínházhoz szerződött, jövő héten: csütörtökön a János vitéz előadásának vezényletével vesz bucsut színházunktól és a közönségünktől, mely mindenkor őszintén méltányolta az ő kiválóan jeles tehetségét. Ezen az estén tartja bucsufellépését mint János vitéz Károlyi Leona, az operette primadonna, ki rövid másfél évi itt működésével s legutóbb éppen a János vitéz címszerepének kreálásával nyerte meg a közönség szeretetét. Ugyancsak ezen az estén játszanak utolszor Hajnal György és Nagy Imre is, kik szintén már április 1-én kiválnak színházunk kötelékéből. A jövő hét öt utolsó előadásán a fentebb említettek kivül hétfőn a János vitéz, továbbá szerdán Bisson rég nem adott kitűnő vigjátéka, a Válás után Megyeri igazgató utolsó előtti föllépésével kerülnek színre. Pénteken lesz Megyeri igazgató utolsó előadása és egyszersmind bucsuföllépése. Színre kerül ez estén A nyolcadik pont, Murger 1 felvonásos és a Három kalap Hennequin 3 felvonásos vigjátéka.

Kassai bucsu föllépése. Kassai Károly, ki 9 évig volt tagja színházunknak és április 1-től a Népszínházhoz szerződött, a jövő héten kedden bucsuzik közönségünktől. Bucsuföllépésül három különböző szerepben fog a jeles művész játszani, hogy utolsó estén széles körű szakmája mindegyikében szerepeljen. Egy szalonias bonvivant, egy komikus karakter és egy operette buffó szerepben. Az estét „Lili” második felvonása fogja bevezetni. Ebben a tűzér-hadnagyot! Plinhard játsza Kassai, Lilit Károlyi Leona adja. Aztán a „Cox és Box” 1 felvonásos angol bohózat kerül színre, ebben Box-ot a nyomdászlegényt játsza Kassai. Partnere Megyeri igazgató lesz Cox szerepében. Az estét Souppé nagy operettejének „A modell”-nek 1 felvonása fogja befejezni. Ebben egyik legkitűnőbb operette szerepét: az újságos rikkancsot játsza Kassai, az operette címszerepét pedig Károlyi Leona fogja énekelni. Kassai keddi bucsuföllépése páros (XXII.) számú bérletszünetben megy.

A mai két előadás. A mai ünnep alkalmából két előadás lesz. Délután a „János vitéz”-t adják, este pedig Tóth Ede remek népszínműve: „A tolonc” kerül színre Mravcsák szerepében Szentgyörgyivel és Liska szerepében Károlyi Leonával.

Az utolsó ifjusági előadást vasárnap délután tartják meg. Színre kerül Shakspeare tragédiája „Julius Caesar”, melynek főszereplői: Szent-

györgyi, Szakács, Szegő, Tompa, Dezséri, Székely, Kassai, Tóvölgyi Margit és P. Lukács Juliska lesznek. A bevezető értekezést Rietly Károly kegyesrendi főgymnaziumi tanár tartja.

Vasárnap este Huszka rég nem adott népszerű operetteje, a „Bob herceg” kerül színre Károlyi Leonával a címszerepben. A férfi főszerepeket Kassai és Székely énekelik. Ez lesz a kitűnő operettenek 33-ik előadása.

Színházi műsor:

Szombat d. u.: János vitéz.
este: A tolonc. (B. 154. páros sz.)

Vasárnap d. u.: 11-ik utolsó ifjusági előadás: Julius Caesar.

Vasárnap este: Bob herceg: (B. 155. páratlan sz.)

Törvénykezés.

§ **Sikkasztással vádolt urinő.** A fővárosi társadalmi életet kissé jellemző ügygyel foglalkozott ma délelőtt dr. Farkas Gyula budapesti büntető járásbíró. A panaszos M. Sándor fővárosi ékszerész, a ki B. Gézáné, egy magánhivatalnok felesége ellen sikkasztás miatt tett följelentést és panaszát a következőképpen mondja el:

— B. Gézánének több értékes ékszeret adtam el hitelbe. Mikor a fizetésre került a sor, a részleteket sem törlesztette, ezért felkerestem a lakásán, ámde B.-né halasztást kért és beszélgetés közben rávett, hogy adjak neki 24 órára kölcsön aranyláncot, gyűrűket szuszukat és más ékszeret, mert estére zártkörű mulatságra megy és ott flancozni akar. Én teljesítettem a kívánságát, az ékszereket azonban másnap nem adta vissza. Harmadnap a lakására küldtem először Horváth Ferenc nevű tanoncomat, majd Mikelits Imre nevű hordárt, de mind a kettő azzel a válaszzal tért vissza, hogy B.-né az ékszerek kiadását megtagadta.

Dr. Farkas bíró e följelentés alapján a mai napra tárgyalásra megidézte B.-né, egy szép fiatal aszszonyt, a ki védelmére ezeket mondta tel:

— Tekintetes bíró ur! Én hat év óta vagyok férjnél és mondhatom, hogy férjemet, a ki szimpatikus külsejű, áldott jó ember, szeretem, nem csalnám meg a világ minden kincseért sem. A panaszos ékszerész ellenben pupos, sánta, olyan hatást tesz rám a megjelenése, mint a varangyos békáé és ha már letérnék a tisztesség utjáról, bizonyára nem a panaszos volna az, a kinek a kedveért ezt megtenném.

A bíró: De hát mit tartozik ez ide?

— Mindjárt rátérek arra is. M. Sándor, aki pedig meggyőződhetett arról, hogy tisztességes urinő vagyok, már évek óta üldöz szerelmével és minden alkalmat megragad, hogy engem engedékenyvé tegyen. Mikor azokat az ékszereket

átadta nekem, amelyek miatt most sikkasztással vádol, azért keresett föl lakásomon, hogy láthasson és velem beszélhessen. Nem kértem tőle az ékszerket, sőt mikor azokat, mint figyelmének csekély jelét felajánlotta nekem ajándéknak, el sem akartam fogadni s csak azért nem utasítottam vissza, mert könyörgött és siránkozva hangoztatta, hogy nagyon megsérténem.

A bíró: De mivel tudná ön ezt bizonyítani?

— A leveleivel. Ime, itt van két levél. Az egyikben azt írja, hogy boldoggá tenném, ha nem kerülém őt és nem lennék vele szemben annyira hideg. A másik levélben pedig azt erősítgeti, hogy rendelkezésemre bocsátja az egész üzletét.

A bíró ezek után elnapolta a tárgyalást április hó 20-ikára, amikor kötelezni fogja a panaszost, hogy szembesítés céljából személyesen is jelenjen meg, mert ezúttal csak ügyvéd jött el a képviselőjében.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló” hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR*)

*

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen nőm gyászos elhunytával oly számos részvétnyilatkozatot kaptam, hogy képtelen voltam azokat egyenként megköszönni. Fogadják tehát ez uton szíves részvétükért hálás köszönetemet.

Kolozsvárt, 1905. márc. 24-én.

Szenes Károly.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palackozva és hordóval olesón eladó.

Asztali borok 90 fillér, 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telefon szám 531. Üvegek visszavételnek.

Eladó házastelkek, szőlők és szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telekre felosztható, egyenként 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasúti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám

A nagyszabeni

Általános Takarékpénztár

ad jelzálogkölcsonöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

- A $4\frac{3}{4}\%$ kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 26 K 11 f.
- B 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 27 K 16 f.
- C $5\frac{1}{4}\%$ kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10 000 K.
a) 41 évi törlesztésnél (82 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.
- D $5\frac{3}{4}\%$ kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
a) 40 évi törlesztésnél (80 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f.
b) 25 évi törlesztésnél (50 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f.
c) 10 évi törlesztésnél (20 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.
- E 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
a) 32 évi törlesztésnél (64 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f.
b) 23 évi törlesztésnél (46 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f.
c) 18 évi törlesztésnél (36 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f.
d) 15 évi törlesztésnél (30 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsvárt dr. Dobál Ferenc ügyvéd és Kauntz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.)

Stolec Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszer, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

„Erdélyi Általános Takarékpénztár és Hitelszövetkezet”

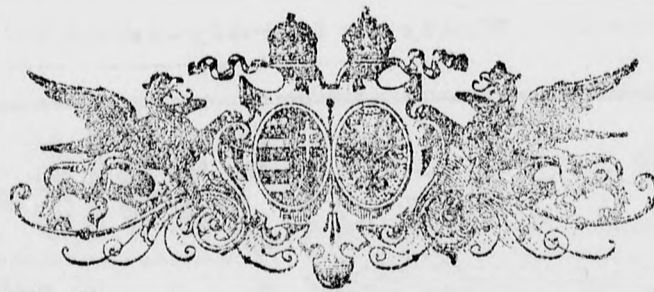
KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további $\frac{1}{2}\%$ -ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák, (turista, vadász, lovagló, tennis, kerékpár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista galérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban **olcsó, határozott árak.**

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek húzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközöli.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal mellett.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben

kaphatók

és legjobb kivitelben

a Magyar Királyi Államvasutak gépgyárának vezérigynökségénél

Budapest, V., Váci-körút 32. szám. Képviselő: **WESSEL LEÓ** Kolozsvár.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Korosz és Kupás

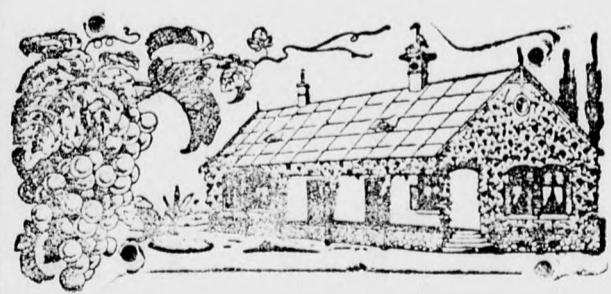
női divat, vászon, gyermek ruhácska és női bluz raktára

Kolozsvár, Mátyás király-tér 19.

A legújabb divatu női ruha-szövetek, jó mosó kretonokból dus választék.

Blus-szövet különlegességek!

Elismert szolid, olcsó árak!

Szőlő- lugast!

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha meg is terem, nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Bortāju szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olcsó árban és „Delaware” sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep, Nagy-Kágya, Biharmegye.

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmas agykort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája Kolozsvár, Jókai-utca 15. Telefon-sz. 379.

Elvállal és készít mindennemű nyomdai munkákat a legzölésesebb kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és szolid árban teljesítetnek.